

Γαπούλης Ν¹, Σαββανής Γ¹, Κάντας Π¹, Κονοφάου Β¹, Ζερβός Π²

Χειρουργικό¹ και Ακτινολογικό² Τμήμα
Γενικού Νοσοκομείου Κέρκυρας

**Λειτουργία επείγοντος
εξωτερικού ιατρείου
χειρουργικού τομέα
επαρχιακού νοσοκομείου.
Ανάγκη ανάπτυξης αυτόνομου
τμήματος επειγόντων
περιστατικών (ΤΕΠ)**

Σκοπός

Με την σημερινή δομή των περισσότερων επαρχιακών νοσοκομείων το Εξωτερικό Ιατρείο Επειγόντων του Χειρουργικού Τομέα (ΕΙΕΧΤ), υποδέχεται όλα τα επείγοντα περιστατικά τόσο της Γενικής Χειρουργικής, όσο και άλλων ειδικοτήτων όπως: Ορθοπεδικής, Ουρολογικής, ΩΡΛ, Οφθαλμολογικής κλπ.

Το ΕΙΕΧΤ συνήθως εντάσσεται στα πλαίσια της λειτουργίας του Χειρουργικού Τμήματος και δεν έχει αυτόνομη λειτουργία, ενώ παράλληλα δεν λειτουργεί και τμήμα του ΕΚΑΒ στο Νομό ή στη Περιφέρεια γενικότερα, ώστε να παρέχει την ανάλογη προ-νοσοκομειακή φροντίδα.

Σκοπός της μελέτης μας είναι η καταγραφή της λειτουργίας του ΕΙΕΧΤ στο Γενικό Νοσοκομείο της Κέρκυρας (ΓΝΚ), στη διάρκεια ενός έτους και η ανάγκη ανάπτυξης αυτόνομου Τμήματος Επειγόντων Περιστατικών (ΤΕΠ) όπως και ο τελευταίος νόμος του ΕΣΥ προβλέπει ⁽¹⁾.

Υλικό και μέθοδος

Κατά την διάρκεια του έτους 2002 εξετάστηκαν στα ΕΙΕΧΤ 17.792 ασθενείς. Από αυτούς οι 8.861 (49,8%) ήταν τραυματισμοί λόγω ατυχημάτων (Ομάδα Α), οι 2.063 (11,6%) ήταν παθολογικά περιστατικά Γενικής Χειρουργικής (Ομάδα Β) και οι υπόλοιποι 6.868 (38,6%) παθολογικά περιστατικά των λοιπών χειρουργικών ειδικοτήτων (Ομάδα Γ) (ΩΡΛ + Οφθαλμολογικά + Ουρολογικά + Ορθοπεδικά).

Από την Ομάδα Α ήταν οι εξής κατηγορίες ατυχημάτων: 1.315 (14,8%) τροχαία, 2.784 (31,4%) εργατικά, 307 (3,5%) οικιακά, 320 (3,6%) εγκληματικές ενέργειες, 10 (0,1%) απόπειρες αυτοκτονίας και 4.125 (46,6%) ελεύθερου χρόνου

Εισήχθησαν από την ομάδα 782 ασθενείς στα αντίστοιχα τμήματα, χειρουργήθηκαν επειγόντως οι 248, ενώ διακομίστηκαν σε άλλα Νοσοκομεία 22 ασθενείς. Από την Ομάδα Β χειρουργήθηκαν 226 ασθενείς και διακομίστηκαν σε κεντρικότερο νοσοκομείο 8 ασθενείς. Από το σύνολο των 474 που χειρουργήθηκαν οι 31 νοσηλεύθηκαν στη ΜΕΘ του νοσοκομείου μας, ενώ κατέληξαν οι 4 α-

σθενείς. Έγιναν 3.450 αιματολογικές εξετάσεις, 1.150 ακτινογραφίες και 251 υπερηχογραφήματα.

Ο συνολικός αριθμός ασθενών που εξετάστηκε το 2002 στο Εξωτερικό Ιατρείο Επειγόντων του Παθολογικού Τομέα ανήλθε σε 16.253 στο Εξωτερικό Ιατρείο του Παιδιατρικού 6.289 (τακτικά + έκτακτα) και στο Εξωτερικό Ιατρείο του Γυναικολογικού 2.676 (τακτικά + έκτακτα) ασθενείς.

Συζήτηση

Ο αριθμός των τραυματιολογικών περιστατικών που καταγράφηκαν στο ΓΝΚ το έτος 2002 αποδεικνύει ότι η ζήτηση υπηρεσιών υγείας στο τραύμα στην ευρύτερη περιοχή του Νομού Κερκύρας κατέχει σημαντική θέση. Στους ανωτέρω ασθενείς η επείγουσα ενδο-νοσοκομειακή Ιατρική φροντίδα δεν εφαρμόζεται κατάλληλα και οργανωμένα ενώ πρωταρχικό ρόλο στα Επείγοντα Εξωτερικά Ιατρεία παίζουν οι ειδικευόμενοι των δύο πρώτων ετών.

Με την υπάρχουσα λειτουργία ο ασθενής μεταφέρεται με το φορείο από το ένα Ιατρείο στο άλλο, χάνοντας έτσι πολύτιμο χρόνο στη πρωτοβάθμια εκτίμηση και ανάνηψη. Επίσης δεν γίνεται κατάλληλη διαλογή των επειγόντων περιστατικών βάσει πρωτοκόλλων, ούτε χρησιμοποιούνται διεθνή πρωτόκολλα αντιμετώπισης των ασθενών.

Τα ανωτέρω βρίσκουν εφαρμογή σε ένα αυτόνομο χωροταξικά και διοικητικά ΤΕΠ το οποίο μπορεί επιπλέον να καταγράψει και να αξιολογήσει το επίπεδο της παρεχόμενης πρωτοβάθμιας περίθαλψης, την επάρκεια ή ανεπάρκεια των Εξωτερικών Ιατρείων, το επίπεδο της παρεχόμενης επείγουσας Ιατρικής φροντίδας καθώς και την οργάνωση και τις αδυναμίες του υπόλοιπου νοσοκομείου (κλινικές, εργαστήρια, ΜΕΘ κλπ)

Στη χώρα μας δεν λειτουργούν ΤΕΠ ως ενιαία αυτόνομα και διατομεακά τμήματα των νοσοκομείων. Αντίθετα υπάρχουν εξωτερικά ιατρεία επειγόντων σε κάθε τομέα όπως προαναφέρθηκε.

Η χώρα μας την τελευταία εικοσαετία ακολουθεί τις εξελίξεις της Διαγνωστικής και της Θεραπευτικής Ιατρικής και τις εφαρμόζει σε ικανοποιητικό βαθμό στο μεγαλύτερο μέρος της επικράτειάς της. Βρίσκεται όμως κάτω από το μέσο όρο των προηγμένων χωρών όσον αφορά την ανάπτυξη της Επείγουσας Ιατρικής, κύριο αντικείμενο της οποίας είναι η παροχή επείγουσας φροντίδας σε οξέα περιστατικά, απειλητικά για τη ζωή ή τη σωματική ακεραιότητα των ατόμων ^[2,3,4].

Σε επίπεδο νοσοκομείου η επείγουσα Ιατρική ασκείται κατά κύριο λόγο στο Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών (ΤΕΠ) ^[5,6]. Το τμήμα αυτό είναι σημαντικό γιατί σε αυτό μπορεί κανείς να καταγράψει και να αξιολογήσει:

α) το επίπεδο της παρεχόμενης πρωτοβάθμιας περίθαλψης,

β) την προνοσοκομειακή επείγουσα Ιατρική φροντίδα ,

γ) την επάρκεια ή την ανεπάρκεια των τακτικών εξωτερικών Ιατρείων,

δ) την οργάνωση του υπόλοιπου νοσοκομείου (κλινικές, εργαστήρια, χειρουργεία, Μονάδες, κλπ) και

ε) το επίπεδο της παρεχόμενης επείγουσας Ιατρικής φροντίδας στο ίδιο το ΤΕΠ.

Διάφοροι συγγραφείς αναφέρουν ότι: η προσέλευση ασθενών στο ΤΕΠ έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια με μία ετήσια αύξηση 3 - 5% ενώ διαπιστώνεται ότι το 40% των εισαγωγών στα νοσοκομεία της Σκωτίας και το 50% των εισαγωγών στα νοσοκομεία της Γαλλίας διέρχονται δια του ΤΕΠ ^[7,8].

Επίσης κύριοι στόχοι της λειτουργίας του τμήματος είναι η ασφάλεια του προσωπικού και των ασθενών του. Η ασφάλεια του προσωπικού εξαρτάται κυρίως από το ίδιο, με τη συμμόρφωσή του στους κανόνες πρόληψης μετάδοσης λοίμωξης (γάντια, μάσκα, κτλ), με την ευγενική του συμπεριφορά προς τους ασθενείς και τους συνοδούς τους και με την παρουσία προσωπικού ασφαλείας.

Η ασφάλεια των ασθενών εξαρτάται:

α) από την επιλογή, την εκπαίδευση, την εμπειρία και τη συμμόρφωση του προσωπικού σε υφιστάμενους κανόνες και πρωτόκολλα αντιμετώπισης ασθενών και καταστάσεων,

β) από την ύπαρξη του απαραίτητου διαγνωστικού και υποστηρικτικού εξοπλισμού,

γ) από την παρουσία συντονιστών της Ιατρικής, της νοσηλευτικής και της διοικητικής υπηρεσίας του ΤΕΠ και από την ύπαρξη πνεύματος ομάδας στο τμήμα.

Κάθε νοσοκομείο, πρέπει να έχει αναπτυγμένο ΤΕΠ ώστε:

α) να εξασφαλίζεται η πρόληψη της νοσηρότητας, ο περιορισμός των θανάτων, με έγκαιρη διάγνωση και κατάλληλη θεραπεία

β) Να εξασφαλίζεται η σωστή διαγνωστική και θεραπευτική προσέγγιση

γ) Να κατευθύνονται σωστά τα περιστατικά της εφημερίας

δ) Να έχει δοκιμασμένο σχέδιο διαχείρισης μαζικών οξέων περιστατικών

ε) Να παρέχει την δυνατότητα εκπαίδευσης και να προωθεί την έρευνα στην επείγουσα Ιατρική ^[4,9].

Συμπεράσματα

Σε νοσοκομείο καθημερινής γενικής εφημερίας όπως είναι το νοσοκομείο της Κέρκυρας αλλά και τα περισσότερα επαρχιακά νοσοκομεία της χώρας, διακινείται μεγάλος αριθμός επειγόντων

περιστατικών.

Με τη υπάρχουσα υποδομή υπάρχει ελλιπής λειτουργία όσον αφορά την οργάνωση αξιολόγησης, καταγραφή, αντιμετώπιση και διαλογή των επειγόντων περιστατικών.

Είναι αναγκαία η λειτουργία ΤΕΠ με τα πλεονεκτήματα που παρέχει τόσο στην αντιμετώπιση του ασθενούς όσο και στη σωστή λειτουργία του νοσοκομείου.

Βιβλιογραφία

1. Οργάνωση και λειτουργία Τμήματος Επειγόντων Περιστατικών ΤΕΠ στα νοσοκομεία της χώρας. Φ.Ε.Κ 983, τεύχος δεύτερο σελίδα 11791 22 Σεπτεμβρίου 1998
2. Αγγουριδάκης Π, Δανδράκης Π: Βασικές αρχές οργάνωσης του τμήματος επειγόντων περιστατικών στην Ελλάδα. Περιοδικό Ιατρική 2002, 81(5): 403 - 416
3. Γερογιάννης Ν: Το τμήμα επειγόντων περιστατικών στο ελληνικό νοσοκομείο. Ελληνική Ιατρική 1997, 63: 244-254
4. Deloos H. Manifesto for emergency medicine in Europe. European Journal of Emergency Medicine December 1998, 5: 389 -390
5. Swee HL and Anantharaman V. Emergency Medicine in Singapore: Past, Present, and Future. Annals of Emergency Medicine 1999, 33: 338-343
6. Bur A, Mullner M, Sterz F, et al. The emergency department in a 2000-bed teaching hospital : saving open ward and intensive care facilities. European Journal of Emergency Medicine 1997, 4: 19-23
7. Carpentier F, Guinier M, Mignat J. Emergency Medicine in France: Examples of Organization and Services Provided. In J-L Vincent (ed.) Yearbook of Intensive Care and Emergency Medicine, Springer - Verlag, 1990: 551-564
8. Capewell S. The continuing rise in emergency admissions. B.M.J 1996, 312: 991-992
9. Marrow J Triage and case mix in accident and emergency medicine. European Journal of Emergency Medicine 1998, 5: 53-58

Περίληψη

Σκοπός της μελέτης μας είναι η καταγραφή της λειτουργίας του Εξωτερικού Ιατρείου Επειγόντων του Χειρουργικού Τομέα (ΕΙΕΧΤ) στο Γενικό Νοσοκομείο της Κέρκυρας (ΓΝΚ), στη διάρκεια ενός έτους.

Υλικό και μέθοδος: Κατά την διάρκεια του έτους 2002 εξετάστηκαν στα ΕΙΕΧΤ 17.792 ασθενείς. Μελετήθηκαν οι ανωτέρω ασθενείς ανάλογα με το είδος του προβλήματος, κατά ειδικότητα, οι εισαγωγές, ο αριθμός των εκτάκτων χειρουργικών επεμβάσεων, οι διακομιδές, η έκβαση καθώς και η αποτελεσματικότητα του ΕΙΕΧΤ.

Αποτελέσματα: Από το σύνολο των ασθενών του ΕΙΕΧΤ το 50% αφορούσε τραυματισμούς συνεπεία ατυχημάτων και τα υπόλοιπα ήταν παθο-

λογικά περιστατικά των χειρουργικών ειδικοτήτων. Στο ΕΙΕΧΤ η επείγουσα ενδο-νοσοκομειακή φροντίδα δεν εφαρμόζεται κατάλληλα και οργανωμένα.

Συμπεράσματα: Στο ΓΝΚ όπως και στα περισσότερα επαρχιακά νοσοκομεία της χώρας, διακινείται μεγάλος αριθμός επειγόντων περιστατικών. Υπάρχει ελλιπής λειτουργία όσον αφορά την οργάνωση αξιολόγησης, καταγραφή, διαλογή και αντιμετώπιση των περιστατικών. Είναι αναγκαία η λειτουργία αυτόνομου χωροταξικά και διοικητικά ΤΕΠ.